

Адыгэ

макь

Голос адыга

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээт

2015-рэ илээсым мыщ фэдэ лф-тхьабзэу реклокыгъэм лэклъ политикэм, санкциехэм, Къырым афэгъэхьыгъэ упчлабэ цыфхэм кьатыгъагъэмэ, мы илээсым обществэм анахъэу ыналэ зытыридагъэр социальнэ лфыгъохэр, экономикэм изытет, гьомылапхъэхэр, лээзгъу уцхэм арасэ къазэрэхьорэр, лэжъапкэр игъом кьамытэу бэрэ кыяхэкы зэрэхъугъэр, псэуплэ-коммунальнэ хьызмэтым щылэ гумэклъгъохэр, кьэралыгъо клоцым зэрэпсау ихъухъэрэр ары. Урысыем игъогухэм язъитет ымыгъэразэхуэ Президентым бэхэм зыкыфагъэзагъ. Джащ фэдэу ахъщэ кьольхъэ тын-лыхыным пэшлуклогъэныр лфыгъо шъхьалэхэм ащыщыгъ, анахъэу цыфхэм агу римыхъырэр хэбзэгъуцугъэр зыукъогъэ ланатлэ зылыгъ пашэхэм

Владимир Путиным изэдэгущылэгъу занкI

Урысыем и Президентэу Владимир Путиным тыгъуасэ зэдэгущылэгъу занкI зэхышхыгъ. ЗэкIэмкI нэбгырэ миллион 3-м ехъумэ кьэралыгъом ипашэ зыкыфагъэзагъ.

пытагъэ хэлъэу пшъэдэкIыжъ зэрамыхъырэр ары. Илээсэу тызхэтым илоньгъо УФ-м и Кьэралыгъо Думэ идепутатхэм, шьолъыр ыкIи муниципальнэ мэхъанэ зилэ хэдзынхэм язэхъэцэн епхыгъэ упчлабэ Президентым кыIэкIэхъагъ.

(ИкIаух я 2-рэ н. ит.)

Щынэгъончъагъэр анахъ шъхьал

Бэрэскэжъыем, мэлыль-фэгъум и 13-м, УФ-м и Премьер-министрэ игуадзэу Дмитрий Рогозиным видеоконференциеу зехищэгъагъэр аппаратнэ-программнэ комплексу «Безопасный город» зыфилорэм игъэпсын фэгъэхьыгъагъ. Адыгеим ыльэныкьокIэ ащ хэлэжъагъэх АР-м и Лышхъэху ТхьакIу-щынэ Аслъан, УФ-м и МЧС АР-мкIэ и Гъэлорышлалэ ипашэ игуадзэу Владимир Костыгиныр, нэмыкIхэр.

сым игъэпсын субъектхэм мэкIэ дэдэу зэрэлагъэкIуатэрэр, ыуж имыхъэгъахэхэри зэрэщылэхэр, зыгорэ хэзыгъэкIыгъэхэм ащыщыбэхэми шапхъэхэр икIоу зэрамыгъэцэкIагъэхэр кьалугъ. Субъектхэм ащыщхэм япашэхэми Дмитрий Рогозиным гущылэр аритыгъ, анахъэу аналэ зытырагъэтын фаехэр афигъэнэфагъэх.

Адыгеир мы комплексым игъэпсын зыгъэцэкIагъахэхэм ахалытагъэп, ау ауж кьинэхэрэми ащыщэу кьалугъэп.

— МЧС-м кьызэригъэнафэрэм диштэу комплексым кьыдилъытэхэрэм ягъэцэкIэн тыдэлажъэ, — кьылуагъ АР-м и Лышхъэхэ видеоконференцие ужым. — Шапхъэхэми татекIырэл, палъэу кьагъэуцугъэми ыуж тыкIинэрэл. Мылъкоу ащ пэлухъащтыри игъом кьэдгъо-тынэм тыпыл. Мары 2016-рэ илээсымкIэ сомэ миллион 20-м ехъу пэлудгъэхъан фаеу щытыти, ар кьэдгъотыгъ. Ары Адыгеир ауж кьинэхэрэм зыкIахамылытагъэр. Цыфхэм ящынэгъончъагъэ лфыгъо пстэуми анахъ шъхьалэш, ащ ищыкIагъэр игъом ыкIи икIоу дгъэцэкIэным тыпыл.

Аппаратнэ-программнэ комплексу «Безопасный город» зыфилорэм кьыдилъытэхэрэм ягъэпсын 2009-рэ илээсыр ары зырагъэжъагъэр. Ащ кьыщыублагъэу Адыгеим имуниципальнэ образовании 9-м зэкIэми зы чыплэ епхыгъэху лф зышлэрэ дежурнэ-диспетчерскэ кьулыкьухэр ащагъэпсыгъэх, гьогурькIоныр щынэгъончъэным пае видеокамерэ 24-рэ федеральнэ гьогухэм ыкIи 14 муниципальнэхэм атырагъэуцагъ. БлэкIыгъэ илээсым изакъоу камерэхэм ягъэу-цун республикэ бюджетым кьыхэхыгъэу сомэ миллион 10,8-рэ, ахэм зэщымыкьоху лф ягъэшлэгъэным сомэ миллион 13,6-рэ аплугъэхъагъ.

(ИкIаух я 2-рэ н. ит.)

Адыгэ Республикэм и Лышхъэхэ и Указ

ЩытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ изаслуженнэ лфышлэшху» зыфилорэр Б. Шъ. Гъазым фэгъэшъошэгъэным ехъыллагъ

Искусствэм ихэхъоныгъэ илахъ зэрэхишхыхэрэм пае щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ изаслуженнэ лфышлэшху» зыфилорэр Гъазые Бирамхъан Шъалихъэ ыпхъум — федеральнэ кьэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Урысые кьэралыгъо телевизионнэ ыкIи радиоэкъэтын компаниер» зыфилорэм икьутамэу «Адыгеим» ирежиссер фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэхэ ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ,
мэлыльфэгъум и 13, 2016-рэ илээс
N 44

Адыгэ Республикэм и Лышхъэхэ и Указ

Медалэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфилорэр А. Ф. Лелюк фэгъэшъошэгъэным ехъыллагъ

Адыгэ Республикэм ыпашхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэу щырилэхэм ыкIи илээсыбэ хъугъэу лф зеришлэрэм апае медалэу «Адыгеим и Щытхъузахъ» зыфилорэр Лелюк Анатолий Федор ыкIом — Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Кушхъэфэчъэ спортымкIэ олимпиадэхэм ахэлэжъэштхэр зыцагъэхъазырхэрэ спорт еджаплэр» зыфилорэм идиректор фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэхэ ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ,
мэлыльфэгъум и 14, 2016-рэ илээс
N 45

Адыгэ Республикэм и Лышхъэхэ и Указ

ЩытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфилорэр Дж. Р. Мырзэм фэгъэшъошэгъэным ехъыллагъ

Экономикэм ихэхъоныгъэ илахъ зэрэхишхыхэрэм ыкIи илээсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу лф зеришлэрэм апае щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфилорэр Мырзэ Джанбэч Рэмзанэ ыкIом — Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэм бюджет-финанс ыкIи хэбзэлэхъ политикэмкIэ и Комитет итхъаматэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэхэ ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

кь. Мыекъуапэ,
мэлыльфэгъум и 14, 2016-рэ илээс
N 46

Владимир Путиным изэдэгущылэгъу занкI

(ИкIаух).

Москва щыпсэурэ Людмила Сафронова Президентым фиғзэзгъэ упчIэр продукцияем ауасэ кызырэхэуагъэм фэгъэхыгъ. Бзылфыгъэм кызыриуагъэмкIэ, блэкIыгъэ ильэсым тхымафэм кыкIоцI иунагъо ышхышт гъомылапхъэхэм сомэ мини 5 фэдиз апэлуи-гъахъщтыгъэмэ, мы ильэсым — сомэ мини 10-м ехъу. Ащ дакIоу, УФ-м и Правительство изэфэхысыжхэм кызырэгъэлагъорэмкIэ, инфляциер процент 12,9-м кIэхъэ. Мыщ дэжым тара нахъ тэрэзыр е пшIошъ хъун фаер, Правительство ыорэр ара, хъаумэ тучан чекым итхагъэр ара? Владимир Путиным упчIэм джэуап кыритыжхызэ кызыриуагъэмкIэ, Правительством мыщ дэжым зигугъу кышырэр гурьт инфляциер ары, ар процент 12,9-м кIэхъагъ. Мы процент пчъагъэм анахъ чыпIэшхо щызыубытырэр гъомылапхъэхэм ауасэ зыкызыриуагъэм ары.

— *Правительством кышылгъэ зэфэхысыжхэм цыхъэ афэпшIын фае. Гъомылапхъэхэм ауасэ кызырэхэуагъэм тэри тилахъ хэлъ, сыда плэмэ IэкIыб кыралыгъохэм ащыщхэм кыитыральхъэгъэ санкциехэм ауж, ахэм къащадагъэкIырэ продукциер Урысыем кыратымыгъэцэжхынэу унашъо тшыгъэ. ТшIэзэ ащ фэдэ лъэбэкъу тштагъэ, ау мыщ дэжым тызэгупшысагъэр кыралыгъом имэкъумэщ хызмэт хэуоныгъэхэр ышIынхэ амал илэ зэрэхъуштыр, тиагъарийхэм къагъэкIырэ лэжыгъэм, кыдагъэкIырэ продукцием ахагъэхъон зэралэкIыштыр ары. Арэуштыуи хъугъэ, — кыуагъ Владимир Путиным.*

Президентым кызыриуагъэмкIэ, кыралыгъом и ВВП-рэ ипромышленнэ индексрэ кызырэхэуагъэхэм дакIоу, мэкъумэщ хызмэтым проценти 3-кIэ хэуоныгъэхэр ышIыгъэх. Мы кыгъэлъэгъоным мэхъанэшхо иI, сыда плэмэ Урысыем ицIыф миллион 40 фэдизыр къоджэ псэуплэхэм адэс. Тикъэралыгъо кышыдагъэкIырэ продукцием ипчъагъэ ильэс кзэс нахыбэ хъумэ, Iофхэм язытет зыпкъ зериуоштыр, уасэхэри кызырэхэуагъэхэр В.Путиным кыи-хыгъыгъ. Ау, ащ дакIоу, непэ цыфхэр чыпIэ кын зэритхэр зэрэзехишIэрэр кыуагъ.

Правительством иэкономическэ блок хэтхэм ялофшIэн зэрэзэхашэрэм бэ-хэр ыгъэрэзэхэрэп, ащ епхыгъэу эконо-микэр зыхэт кризисым хэщыгъэным пае шIэгъэн фаехэм афэгъэхыгъэ упчIэхэр Президентым кыфагъэзагъэх.

В.Путиным кызыриуагъэмкIэ, Iофхэм язытет зыпкъ иуоцъыным фэтыузен-кыгъ. БлэкIыгъэ ильэсым ВВП-р проценти 3,7-кIэ кыелыхыгъ, мы ильэсым а кыгъэлъэгъоным процент 0,3-м нэ-сышт, 2017-рэ ильэсым процент 1,4-рэ ащ хэуонэу Правительством егъэна-фэ. ГумэкIыгъо шъхъалэу Президентым зигугъу кышылгъэр цыфхэм хахъоу кыалэкIахъэрэр проценти 4 фэдизкIэ, лэжыпкIэу кыахырэр ащ нахыбэ-

жъу кызырэхэуагъэхэр ары. Ащ дакIоу IофшIапIэ зымылэхэм япчъагъэ проценти 5,6-м кIэхъэ, ар бэп. ЧIыдагъэм ыуасэ фэди 2 фэдизкIэ кызырэхэуагъэм емылтыгъэу, кыралыгъом ахъщэу ыгъэкIодырэм нахы федэу кыиIэкIа-хъэрэр нахыбэ хъугъэ. Джащ фэдэу IэлэчIэгъэнэ фондри кызытенагъ. IэкIу хэкIыгъэми, Урысыем идунэе резерв-хэри зыпкъ итых. Сыда ащ кыкIырэр? ГушыIэм пае, IэлэчIэгъэнэ фондхэм арыл ахъщэр блэкIыгъэ ильэсым кы-ралыгъом зэригъэфедэгъэ шыкIэм темыкIыгъэми, ахэм арыл мылкур ильэси 4-рэ джыри фикъушт. Ау гу-хэлъэу шыIэмкIэ, 2017-рэ ильэсым экономикэ хэуоныгъэхэр ышIыштых, ащ кыиIэкIыкIэ IэлэчIэгъэнэ ахъщэм Правительство нэмысынэу щэгугъы.

ЫпэкIэ кызырэхэуагъэу, Урысыем щыпсэуэхэрэр джырэ уахътэм зэолэгъэ гумэкIыгъохэм ащыщ лэжыпкIэм итын агъэгужоу кызырэхэуагъэр. Ащ иягъэ-кIэ цыфхэм гъомылапхъэхэр, Iээзгъу уцхэр ащэфынхэ, коммунальнэ фэл-офашIэхэм, ипотекаем апэлухъэрэ ахъ-щэр атын алъэкIырэп. Мыщ епхыгъэ упчIабэ кыралыгъом ипащэ кыиуагъэ.

Гукъау нахъ мылшIэми, кризисым ильэхъан мыщ фэдэ щысэхэр нахы-бэ зэрэхъугъэр Президентым кыиуагъэ. Арэу щытми, хэбзэгъэуцугъэм диштэу цыфым илэжыпкIэ игъом етыгъэн фае, ар зымыгъэцакIэхэрэм пытагъэ хэлъэу пшъэдэкIыж арагъэхышт.

Iофыгъо шъхъалэхэм ащыщ Iээзгъу уцхэр зэримыкIухэрэр, ахэм ауасэ хэпшыкIэу зэрэдэкIоагъэр. Мыщ еп-хыгъэ упчIэ кызытыгъэхэм ащыщ горэм кызыриуагъэу, аптекаем атель Iээзгъу уцхэм ауасэ дышхэр зышащэрэ ту-чанхэр угу къагъэкIы. Ащ дакIоу тикъэ-ралыгъо кышыдагъэкIырэ медицинэ препаратхэр мэкIэ дэдэу аптекаем ательхы, ау осэшхо зилэу IэкIыбым кышылашIэхэрэр хъоих.

УФ-м и Президент мыщ фэгъэхы-гъэу кызыриуагъэмкIэ, лъэпкъ фар-мацевтическэ промышленностым хэ-хъоныгъэхэр ышIынхэм ипрограммэ Уры-сыем щаштагъэу Iоф ешIэ. Ащ кы-зырэдыхэлъытагъэу, тикъэралыгъо кышы-дагъэкIырэ Iээзгъу уцхэм япчъагъэ нахыбэ шIыгъэн фае. Ащ игъэцэкIэн сомэ миллиарди 148-рэ фэдиз пэлуагъэ-хъанэу агъэнафэ, мы ильэсым сомэ миллиард 16-м ехъу тырагъэкIодэшт. Цыфхэм кызыралорэри мы Iофым хэлъ, сыда плэмэ Урысыем кышыдагъэкIырэ препарат пыутхэм япчъагъэ процент заулэкIэ нахъ макIэ хъугъэ. Гъот макIэ зилэ унагъохэм, социальнэу мыухъу-магъэхэм мыщ дэжым Iэпылэгъу афэ-хъугъэныр Президентым пшъэрылъ шъхъалэу кыиуагъ.

Урысыем гумэкIыгъоу илхэм афэгъэ-хыгъэ упчIабэ Президентым ратыгъ. ЫпшъэкIэ кызырэхэуагъэу, ахэм янахыбэр социальнэ Iофыгъохэм, лэ-жыпкIэм, пенсиехэм, коммунальнэ фэл-офашIэхэм, гъогухэм язытет, меди-цинэм, нэмыкIхэм афэгъэхыгъагъэх.

Джащ фэдэу Си-рием щыкIорэ за-ом, санкциехэм, IэкIыб кыралхэм зэфыщытыкIэу адыралэм, нэмыкI Iофыгъохэм яп-хыгъэ упчIэхэри мэкIагъэхэп. Сы-хъати 3-рэ такыкIэ 40-рэ кIогъэ зэ-дэгущылэгъу зан-кIэм кыкIоцI Вла-димир Путиным упчIэ 80-мэ игъэ-кIотыгъэ джэуап-хэр кыаритыжыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Щынэгъончъагъэр анахъ шъхъаI

(ИкIаух).

Джащ фэдэу псыхъохэм язы-тет, ом зэхъокIыныгъэу кызы-дихыхэрэм, нэмыкI ошIэ-дэ-мышIэ Iофэу кыахъухэрэм альпы-лэгъэным ыкIи елбэтэу макъэ цыфхэм ягъэлугъэным афыте-гъэлпсыхъэгъэ системэ респуб-ликэм илэ хъугъэ. Химическэ ыкIи гидротехническэ шынагъо кызытырэ объектхэми макъэ зыгъэлущт системэхэр ялэх, социальнэ объектхэм машIом закыишштэмэ, мэшлогъэкIуа-сэхэм макъэ языгъэлущт сис-темэу «Стрелец-Мониторинг» зыфилорэр ащагъэуцугъ. Мы уахътэм зы номеркIэ, 112-мкIэ, Iэпылэгъу зытырэ кыулыкIухэм укъяджэным фэлорышIэшт сис-темэм игъэлсын ыуж итых. Ащ кы-дильытэхэрэм ащыщхэм ягъэлсын рес-публикэ бюджетым кыиIэхыгъэу сомэ миллиони 5,7-рэ апэлуагъэхъагъ. Ащ имызакоу, мы системэм пае феде-ральнэ субсидие кызыратышт субъект-хэм Адыгеир ахагъэуцугъ, сомэ мил-лион 18-рэ мин 215-рэ кыифатIупшы-нэу щыт. Системэу ГЛОНАСС зыфилорэр общественнэ транспортым шагъэпсы, кIэлэеджакIохэр зэрэзэращэрэ авто-бусхэм арагъэуцогъах.

Мыхэр ыкIи нэмыкIэу щынэгъончъэ-ным фытегъэлпсыхъагъэхэр агъэуцун-

хэм имызакоу, зэкIэри зы чыпIэ епхыгъэхэу Iоф ашIэнэу ары аппаратнэ-программнэ комплексым кызырэхэуа-дэлытагъэр. Джы ахэр хэзыгъэ имыIэу загъэлпсыхэкIэ, арэуштыу ашIыжышты. Апэу ар Мыекъуапэрэ Тэхъутэмыкье районымрэ зыщызэшIуахыштыр. Мые-къуапэ техническэ пшъэрылэу шагъэ-цэкIэштхэр агъэхъазырыхи УФ-м и МЧС хэлпэнэу фагъэхыгъ, Тэхъутэмыкье районымкIэ щыкIагъэу кыагъэнэфэгъа-гъэхэр агъэтэрэзыжыкI.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

ТыфэгущыIо!

Платыкыо Эдик Къэрдэн ыкIор непэ ильэс 75-рэ хъугъэ.

Тятэ лъапI, тятэжъ кIас! Псауныгъэ пытэ уилэу, уигухэлъ фабэхэр кыбдэхъоу, насыпышлоу бэрэ-бэрэ утилэнэу тып-фэлъало.

ШIу дэдэ узылэгъурэ уигупсэхэмрэ уикъорэлъф-пхъорэлъфхэу Айдамыр, Дамир, Дарина, Самира.

Пэшлорыгъэшъ мэкъэтыным хэлэжъэштхэр агъэнэфэгъэх

Кыралыгъо Думэм идепутатхэм яхэ-дзынкIэ Федеральнэ партийнэ мэкъэты-ным и Адыгэ шъо-лыр зэхэщэкIо ко-митет джырэблагъэ зэхэсыгъоу илагъэм партиеу «Единэ Рос-сием» ишъолпыр къутамэ исекретарэу, Адыгэ Республикэм и Кыралыгъо Совет — Хасэм и Тхъа-матэ игуадзэу Iэщэ Мухъамэд тхъамэ-гъор щызырихъагъ.

Мы зэлукIэгъум партием хэтхэм ыкIи ахэм адезыгъаштэхэу зэхэщэкIо ко-митетым хахъэхэрэм документхэр зыша-штэхэрэ ауужырэ мафэхэм лъэу тхылъ кызытыгъэ нэбгыритIу шатхыгъ. Ахэр — Адыгэ Республикэм цыфым ифиты-ныгъэхэмкIэ и Уполномоченнэу Ана-толий Осокиныр, «Гвардие ныбжыкIэм» иреспубликэ къутамэ ипащэу, калэу Мыекъуапэ инароднэ депутатхэм я Совет идепутатэу Бэрэздэ Асыет.

Iэщэ Мухъамэд кызыриуагъэмкIэ, я VII-рэ зэлугъэкIэгъумкIэ Кыралыгъо Думэм хэтыштыхэм яхэдзынкIэ партиеу «Единэ Россием» ишъолпыр къутамэ ыцIэкIэ кандидатхэм япчъагъэ нэбгы-ри 10 хъугъэ. Ащ дакIоу агу кыгъэ-кIыжыгъ ыпэкIэ мы кыкIэлъыкIохэрэр зэратхыгъагъэхэр: парламентым и Палатэу ыхэкIэ шыIэм идепутатэу

Натхъо Разыет, Адыгэ Республикэм псауныгъэм икыахъумэнкIэ иминистрэу Мэрэтыкыо Рустем, Адыгэ Республи-кэм физкультурэмрэ спортымрэкIэ и Комитет итхъаматэу Хъасанэкъо Му-рат, Кыралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфилорэм идиректор игуа-дзэу Шыцэ Людмилэ, Мыекъопэ кыэлэ сымэджэщым иврач шъхъалэ игуадзэу Елена Любченкэр, Мыекъопэ гурьт еджанIэу N 9-м идиректорэу Хъатэгъу Неллэ, кIэлэцыкIу IыгыпIэу N 1-м ипащэу Светлана Папинар ыкIи Адыгеим ис бзылфыгъэхэм я Союз игъэлоры-шIапIэ итхъаматэу Светлана Доро-шенкэр.

ДжырэкIэ агитациер рагъэжыагъ. ЖъоныгъуакIэм и 22-м зэрэ Урысыеу щыкIошт пэшлорыгъэшъ мэкъэтыным ехъулэу ар аухышт.

ТЕКІОНЫГЪЭМ И МАФЭ ИПЭГЪОКІ

Егъэшлэрэ щысэтехыпІ

(КъызыкІэпІлорэр мэлылфэгъум и 14-м къыдэкІыгъэ номерым ит.)

МатІыжъ Кушыку идневник щыш:

«1943-рэ илъэс, чъэпыогъум и 23-рэ. Воронеж пэмычыжъу лъыгъэчъэ ззошхо щэкІо. КІы-мфэ чъыІ. Титанк зауІэ фы-кыуагъу пым зызщигъэпы-тэгъэ чыпІэм пэблэгъэ дэдэу къэнагъ. Титанкистхэм укІы-гъэхэри къахэкІыгъэх, улагъэ-хэри ахэтых. Сыдэу щытми ахэр къэтымышэжъыхэ хъу-щтэп. ЕкІоллэпІ, ебгъукІуапІ фэдгъотырэл. Пыр танкым пэуцужьырэ топхэмкІэ чы-пІэм зэпыубытэу ео. Пуле-мет подразделением икоман-дирэу лейтенант нахъыкІэу Мартаня дзэкІолІхэм закы-фигъэзагъ:

— Хэта сигъусэр? Шъуегу-пшыс, пшъэрыл щынагъу, къэ-тымгъээзжынкІи мэхъу».

Кушыку зэкІэмэ апэ саты-рым къыхэкІыгъ. ЕтІани нэ-бгырипшІым ехъу лъэбэкъу къадзыгъ.

«УкІонкІэ щынагъоу щытти, тыпшын фаеу хъугъэ. Фыкыо-гъэ танк горэм тыкъепшы-лі тычІэгъольхъагъ. Тапэны-къокІэ икІэу, ІэпыІэгъу тиныб-джэгъухэм афэхъунэу къежъэ-гъэ танкхэм пыр топхэмрэ пулеметирэкІэ къаюу фежъагъ. Зы пулеметым сэ тезгъэфагъ, ятІонэрэми икъэон зэпырагъэ-гъэу, ау ящэнэрэм тшъхъэ къытигъэІэтрэл. Къэмылъагъоу кондэ кІырым зыхигъэбыл-хъагъ. Сыда тшІэщтыр?» Та-кыкъ зауІэ къэрэхъатыгъэу къызхэкІым Кушыку пуле-метым ыкІыбкІэ къекІошъылі

зым ыуж адрэр итэу грана-титІу жэхидзагъ. Ащ нахъуэ пулеметыр къэожьыгъэп. Ти-танк псаухэм фыкыогъэ техни-кэр щынэгъончъэ чыпІэм апэ-шъужьыгъ. Фашист самолет-хэр къашъхъащыбыбэхы къауа-гъэх. Взводым икомандир хы-лэу къаулагъ. А чыпІэм тидзэ-кІолІхэр пым щытекІуагъэх, техникэ фыкыуагъэри дзэ-кІолІхэри кыным къыхащыжъы-гъэх, улагъэхэри госпиталым нагъэсыгъэх».

Мы чыпІэм щызэрехъэгъэ лыхъужьынгъэм пае «Орден Отечественной войны» зыфи-лорэм ия ІІ-рэ степень къыра-тыгъ, «лейтенант нахъыкІ» зы-филорэ офицерыцІэр къыфагъэ-шъошагъ ыкІи пулемет ротэм икомандирэу агъэуцугъ.

Дневникым щыш пычыгъу:

«1943-рэ илъэс, чъэпыогъум и 24-рэ. Дмитриевкэр техаІом къыІэкІэтыжъынэу тимурад. Пым танк 29-рэ къытитэкъу-лагъэу тичастъ къыуцухъанышъ зэхикъутэнэу пыл. Сэ сипу-лемет ротэ ыубытыгъэ позици-ем пым итанкитфырэ ротІу фэдиз хъурэ лъэсыдзэрэ къы-тыраубытагъэу къыжэхыхъэх. Танкхэр тиокопхэм аблэдгъэкІ-хи лъэсыдзэр зэхэтыуклагъ. Танкхэри таужкІэ цыІэ артил-лерием ыгъэтэкъуагъэх. Джа-уштэу гунапкъэр пытэу ты-убытыгъэ. Тизыпулемет ирас-чет къаулі, пым илъэсыдзэ къыблэкІынэу амал ыгъоты-гъэти, сэ пулеметым сыкІэ-лпырыгъольхъан фаеу хъугъэ. ЗэкІэ атакэхэр зэкІэтыдза-гъэх. Типодразделениерэ ти-дзэу ІэпыІэгъу къытфэхъунэу къэкІуагъэхэмрэ тызэготэу зи

къытымыгъэлэу пым итанкхэ-ри ицІыф кІуачІи зэхэдгъэтэ-кыуагъэх».

ЯтІонэрэ мафэм Дмитриев-кэм дэжъ щыкІогъэ заом пыр тидзэхэм лъэшэу къапэуцугъ. Сятэжъ зыхэт подразделени-ер пытагъэ хэлъэу пым пэ-уцужьыгъ ыкІи чІэнэгъэшхо ри-гъэшлыгъ, зэхигъэтэкъуагъ, зэ-кІифагъ. Мыщ фэкъулаеу пэ-щэныгъэр щызэрехыи, зэоным истратегирэ итактикэрэ хэ-шыкІ афыриІэу МатІыжъ Ку-шыку зэрэзекІуагъэр командо-ванием хигъэунэфыкІыгъ — Советскэ Союзым и Лыхъужъ (Герой Советского Союза) зы-филорэ цІэ лъапІэр ифэшъуа-шэу ылытагъ.

Ау лъэхъаныр сырэ лъэ-ныкъокІи къызэрыкІоу щыты-гъэп. Темыр Кавказым щыпсэ-урэ лъэпкъхэм цыхъэ афашы-щтыгъэп, 1943 — 1944-рэ илъэс-хэм ахэм ащыщхэр дащыгъа-гъэх, ащ ыпкъ кыкІэу МатІыжъ Кушыку лыхъужьыцІэр къы-рамынтэу «Дышъэ жъуагъом» ычІыпІэкІэ Александр Невскэм иорден лъапІэу, подполковцэхэм аратырэр къыфагъэшъошагъ.

Заор ыкІэм зэрэфаклорэр

зэкІэми къызэхашІэщтыгъэ. 1945-рэ илъэсым щылэ ма-зэм и 12-м МатІыжъ Кушыку иротэ польскэ къоджэ цыкІоу Домбрувка ыштагъ ыкІи фа-шист (солдатхэмрэ офицер-хэмрэ) нэбгырэ 200 фэдиз гъэры ашІыгъэх. Сятэжъ илЫ-хъужьыгъэкІэ мыщы къащыхэ-щыгъ, «Быракъ пІыжъым» иорден къыфагъэшъошагъ.

Зэо лъэхъаным ситатэ фа-шист миным ехъу ыгъэкІо-дыгъ. Орденхэмрэ медальхэмрэ ыбгъэу хэлъхэу зэрыт сурэ-тыр журналэу «Огонек» ыкІи фронтым къыщыдэкІыгъэ гъэ-зетхэм къарыхъагъ, 1944-рэ илъэсым ищытхъу къэбар «Ком-сомольскэ правдэм» къыхи-утыгъ.

Мэфэ 1418-рэ заом хэтыгъ. ДзэкІолІ къызэрыкІоу ыублі, ротэм икомандирэу хъугъэ. Километрэ мин пшыкІутІу бри-гадэм хэтэу пым пэуцужъ-зэ ихэгъэгущхо фэзэуагъ. Щэ къаулагъ, ящэнэрэу, Чехосло-вакием (Прагэ) щыкІогъэ заом хэлажъзэ, хылыгъэ дэдэу къы-щаулагъ.

ЛІыгъэу зэрихъагъэмрэ илЫ-бленагъэрэ уасэ къыфашІи

Адыгеим щыщ кІэлэ лыхъу-жым къыфагъэшъошагъэх ор-денхэми медальхэми 8.

Украинэм ипсэупІэу Горлов-кэ танк-саугъэт дэт, ащ ды-шъэпс хъарыфхэмкІэ тетха-гъэх дзэкІолІхэр зигъусэхэу псэупІэр пым къыІэкІэзыжъ-жыгъэ командиритфым алъэ-кыуацІэхэр. Ахэм ахэтхагъ лей-тенант нахъыкІэу МатІыжъ Кушыку ыльэкъуацІи. Зыфзэ-огъэ къалэу Чернобыли ицІыф гъэшІуагъ.

Зэо ужым сятэжъ джыри илъэситІо къулыкъум къэтыгъ. Къулайныгъэу ежъ хэлпыр дзэ-кІолІ ныбжыкІэхэм алэкІигъэ-хъанэу, опытышхоу заом щигъотыгъэмкІэ адэгощэнэу, ри-гъэдженхэу къагъэнэгъагъ. Дзэм къыхэнэжъынэу къельэлугъэх, рагъэдженэуи фэягъэх, ау ежъ икыуаджэ ыгу зыкыдзыжъыгъ. Къызегъээзжыми зи къытена-гъэп, чанэу лэжъагъэ, ашІэ ха-бзэр ышІагъ: унэ ышІыгъ, са-быитф ыпІугъ, къакІэхъухъа-гъэхэми ишІуагъэ аригъэкІыгъ.

МэзипІлым къыкІоцІ, сятэжъ ищІлэныгъэ гъогу зэсэгъэшІ-фэ, шъхъакІэфэныгъэу, гүфэбэ-ныгъэу фысІагъэм хэхъуагъ. Ащ бэдэдэ ыпшъэ дэкІыгъ. Хъа-тикъуае щегъэжъагъэу Прагэ нэсыфэ лІыгъэшхо зэрихъзэз, заом хэлэжъагъ.

Илъэс пшыкІублым сит, сызэрэгугъэрэмкІи сынасыпы-шІу, сищІлэныгъэ гъогу ты-гъэм къегъэнэфы — ар зи-шІушІагъэр сятэжъэрэ ащ фэ-дэхэу тыхэгъэгу икыуэхъумэн псэемыблэжъэу фэзэуагъэхэм-рэ. Ахэр тэри тауж кыкІышт-хэми тшыгъупшэщтэп. Тятэжъ-хэр егъэшІэрэ щысэтехыпІэу тарихым къыхэнэжъыгъэх. Ма-тІыжъ Кушыку ахэм зэу ащыщ. Сэ сизакъоп — зэкІэми ты-рэгушхо!

МАТІЫЖЪ РусІьан.
Хъатикъое гурыт еджапІэм
ия 11-рэ класс щеджэ.

ЗИГЪО ІОФЫГЪУ

ЩыІакІэм непэ щэн-щэфэныр хэмытэу зы лъэ-ныкъо иІэп: псэу тызашъорэри, гъомылапхъэхэ-ри, Іээгъу уцхэри, щыгъынхэри, нэмыкІ пкы-гъуаби къэтэщэфых. ФэшІэ Іофэу тІІэри ащ къы-хэхъожьы.

Мэзэ лэжъэпкІэ цыкІур а пстэумкІэ икыурэп, гузажъо-рэм банкым е нэмыкІ хэкІы-пІэхэм зафегъазэ, чыфэ къе-штэ ащ къыпыкІышт хъал-ба-лыкъым икыоу емыгупшысэу. А зэкІэми къахэкІэу гумэкІы-гъохэм яуталІэ.

ЩыІэкІэ-псэукІэм цыфыр чыпІэу зэригъэуцорэм елы-тыгъэу, хэти ащ илъэныкъуа-

бэкІэ фитыныгъэу илэхэр, ахэм-кІэ законхэм ащыгъозэныр ищыкІагъ. Ар къыдильтэу гъэ-псыгъагъэ мэлылфэгъум и 12-м Лъэпкъ тхылъеджапІэм техникэскэ ыкІи экономиче-скэ литературэмкІэ иотдел чэ-зыу зэхэсыгъоу щыІагъэр. Ар цыфхэм щэфэн ІофымкІэ шІэ-ныгъэхэр ягъэгъотыгъэнхэм те-лытэгъагъ. Темэ инэу «По-

Щэфэн шапхъэр ыкІи ар зэрэкІэкІырэр

требительское право — в действии» зыфилорэр къызэ-Іуихэу Іофтхъабзэр щытыгъ.

Хэти ешІэ непэ зыгорэ къэ-зымышэфэу, тучан, шапІэ, нэмыкІ горэм мыклорэ къызэ-рэтхэмытыр. ГъогупкІэр, ком-мунальнэ ыкІи медицинэ фэло-фашІэхэр а зэкІэми къахэ-хъожьых. Ау гухэкІыр ыпкІэ зылпыптырэм инахъыбэм узэ-рамыгъэрэзэрэр ары. Дэгъу-гъэ шапхъэр къэтщэфыхэрэм ялэжъэп. ЩакІохэм шъыпкъагъэр якласэп, уигумэкІ зяпІокІэ, ежъхэр армырым фэдэу къы-озыщагъэхэр къыптэзэрэгъэ-банэх.

Джары щэфакІо пэпчъ ифитыныгъэхэр ыкІи ахэмкІэ щыІэ законхэр ышІэу зыкынухъумэ-жъын зыкІыфаер. Зэ-ррэкІошт шІыкІэр ха-бзэм тетэу зышІэрэм, зи-мыухыжъэу, зимысты-

жъэу Іоф зэхэмыфыгъэр гъунэм нигъэсышт.

Зигъо Іофтхъабзэу тхылъ-еджапІэм щыІагъэм студент-хэр, тхылъеджэхэр ыкІи ежъ тхылъеджапІэм иІофышІэхэр хэлэжъагъэх.

Уифитыныгъэхэр ифэшъуа-шэм тетэу къызэрэбгъэгъунэщт-хэм, чыпІэу узэрыуцугъэм чІэнагъэ уимыІэу укызэриклЫ-жыщтым къатегушыІагъ Роспо-требнадзорым АР-мкІэ и Гъэ-ІорышІапІэ гигиенэмрэ эпиде-миологиенмрэкІэ и Гупчэ иІо-фышІэу **Бибэ Фатимэ.**

Зэхэсыгъом къекІолІагъэхэм лъэпкъ тхылъеджапІэм право-вой информациемкІэ и Гупчэ ибиблиограф шъхъалэу **Емыж Аминэт** законхэмкІэ зэхъокІы-ныгъэу ашІыгъэхэр — «О за-щите прав потребителей» зыфи-лорэр къафилотагъ. Хэти зыгъэ-гумэкІырэ упчІэхэр къытыгъ, ахэмкІэ джэуапхэри агъотыгъэх. Анахъэу упчІэхэр зыфэгъэхы-

гъагъэхэр пластиковэ картэхэр гъэфедагъэ зэрэхъухэрэр, банк кредитхэм уафэсакыныр зэ-рищыкІагъэр ары. Джащ фэ-дэу электросчетчикыр зыгъэ-уцун фаер щэфаклор арымэ е организациер арымэ зэра-гъэшІагъэ; газ счетчикхэр уна-гъо пэпчъ иІэныр ищыкІагъэмэ къыкІэлупчІагъэх.

2019-рэ илъэсым къыщыубла-гъэу мы Іофыгъохэр зэшІохыгъэ хъун фаеу законом къызэрило-рэр къэгущыІагъэхэм къыхагъэ-щыгъ. Ау мы приборхэр нахъ пасэу бгъэуцухэмэ, ишІуагъэ къызэрэкІоштыри къаулагъ. Сбер-банкым ыцІэкІэ **смс-сообщение къыпфакІомэ**, гушыІэм пае, «Уисчет тэрзэу сомэ 9880-рэ итхыкІыжъыгъа?» ыІоу, а мэкъэгъэлум хэти зыримы-гъэгъэделэнэу специалистым къарыІагъ. Зэхэсыгъор шІуагъэ хэлъэу кІуагъэ.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Сурэтыр Іофтхъабзэм къы-щытырахыгъ.

Нардхэр

**Спортым илээсыбэрэ
Юф шызышлэгэе Даур
Вячеслав фэгэыхыгэе
шлэгэе зэлүклэгүхэр
нардхэмкис Мыекьюапэ
шызэхашаггэх. Сэнэхьат
зэфэшхафхэр зилэхэр
зэнэкьокьум
хэлэжяггэх.**

Аслъан, Пэнэшью Мыхьамодэ, Цэй Аслъанчэрые, Хьапэкис Аслъан кубокхэр, нэпэеплэ шу-хьафтынхэр кьаггэхьазырыггэх. Зэнэкьокьур гэгэшлэггон кьэ-зышыгыггэр Теклоныггэр кьыдзэ-хыштыр кьэшлэггяуаеу зэрэшты-ггэр ары. Пэшлорыггэш зэлү-клэгүхэр заухым, куп хэхыггэхэм ешлэгүхэр ашыкляггэх. Огане-сян Азиз, Индрис Касумовым, Анатолий Москаленкэм кизух ешлэгүхэм теклоныггэр кьащыхыггэх.

Апэрэ чыплэр Гыш Нухэе фаггэшшоагг, Александр Матусьян ятлонэрэ хьуггэ. Анатолий Москаленкэм ящэнэрэ чыплэр ыхыгг, Хьот Юныс япллэнэрэ чыплэм нах льяггэу дэклоен ылэкыггэх.

Адыгэ Республикэм народнэ гэгсэнэггэмкис изаслуженнэ юфшлэгү Емтлыл Юсыфрэ Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Хьот Юнысрэ хэггэунэфыкырэ чыплэхэр кьыдзыхыггэхэм афэгүшуаггэх. Спортым иплуныггэ мэхьанэ зыкылэтынэмкис цыф цэрылохэм яшлүшаггэ кьыхаггэштыгг, шысэ ныбжыкисэхэм атырахынымкис зэнэкьокьухэр зэхэггэггэхэм зэрэпылыштыггэр кьауагг.

Сурэтым итхэр: **Даур Вячеслав фэгэыхыггэе зэнэкьокьум хэлэжяггэхэр.**

Ныбджэггүхэм ащымыггупшэрэ цыфышлү

Ешлэггүхэр раггэжггэнхэм ыпэкис зэхэхьэм кьышыгыш-лаггэх Пэнэшью Мыхьамодэ, Александр Матусьян, Хьот Юныс. Я 8-у зэхашэрэ зэнэкьокьум кьышыхаггэштыгг Даур Вячеслав спорт еджаплэхэм япашэу, директорым игуадзэу Адыгеим Юф зэрэшилаггэр. Зэхэггэкло дэггюу ар шытыгг, ныбжыкисэхэр зылышшэщтыггэх, ныбджэггүбэ илагг.

Республикэм испорт шыз-лэшлэхэрэр, В. Даурым лы-тэныггэ фэгышышхэрэр кизагло фэггүхи, зэнэкьокьур зэхашагг. Анатолий Лелюк, Хьакисэмизэ

Баскетбол. Суперлигэм ия 3-рэ куп

«Динамо-МГТУ-р» финалым нэсыгг

**«Динамо-МГТУ» Мыекьюапэ — «Русичи» Курск — 80:64 (29:9, 9:10, 22:19, 20:26).
Мэлылфэггүм и 13-м Мыекьюапэ шызэлүклаггэх.
Зезышаггэхэр: И. Деменков — Санкт-Петербург, А. Курносов — Калуга, Д. Гаврилин — Москва хэку.
«Динамо-МГТУ» : Гапошин — 11, Абызов — 15, Хмара — 9, Еремин — 8, Широков — 11, Кубраков — 5, Путимцев, Чураев — 14, Ковалев, Милютин — 5, Шибаев — 2.**

Финалныкьом иапэрэ такы-кыи 10 заухым, ешлэггүм кьы-рыкшоттыр кьэшлэнэу шытыгг.

Бысымхэм 29:9-у кьахы, «Русичи» «альэхьагг». Валентин Кубраковым, Артем Гапошиным,

Николай Ереминым ялэплэсэ-ныггэ тиггэггүшхоттыгг. Хьакисэхэм Николай Завьяловыр, Денис Казюлиныр, Андрей Сысоевыр кьахэггыштыггэх, ау теклоныггэр ахын зэрамылэкыштыр пэшлорыггэшшэу кьаггүрылагггэу кьыт-шыхыштыгг.

«Динамо-МГТУ-м» итренер шьхалэу Андрей Синельниковым гумэкыггяуабэ илаггэх. Тиеша-кдохэр зэлүклэггүм дэггюу фиггэ-хьазырыггэх. Зэнэкьокьум тис-портсмен ныбжыкисэхэу опы-тышхо зимылэхэр хиггэлэжяггэх.

Пресс-зэлүклэр

— Ешлэггүм иапэрэ такыкы 20 кьырыкшоттыр зылэкисдггэ-кыгг, —кьытилауагг «Русичим» итренер шьхалэу Сергей Яро-шенкэм. — Финалым тыхьхьа-ным фэшл теклоныггэр кьыдэт-хын тимурадэу Мыекьюапэ тыккэ-клоггэагг, ау тиггүхэлхэр кьыд-дэхьуггэхэп. Кьытфэнаггэр джэрэ медальхэм тафэбэнэнэу ары...

— Зэкис тиспортсменхэм са-фэраз. Шапхэхэр амыукьохэу, гуетыныггэ ахэлэу ешлаггэх. Адыгэ Республикэм ия 25-рэ илээс шлүхьафтын фэггшы тшл-иггү. Апэрэ мафэхэм кьащыуб-лаггэу дышшэ медальхэм тафэ-

банэ, — кьытилауагг тикомандэ итренер шьхалэу А. Синельни-ковым.

— Андрей Синельниковыр зи-пэшэ командэм шлоггэшлэггонэу сылэпллэ, — пресс-зэлүклэм кьыхэлэжшэ Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Павел Зборовскэр. — Тэ тшыггупшаггэп «Динамо-МГТУ-р» мыггэ Курскэ зышешлэм бырсырэу зэлүклаплэм кьитэджа-ггэр. Зэнэкьокьум епллынэу кьэ-кляггэхэр, «Русичим» иешлакдохэр дысэу зеклоштыггэх. Зэлүклэггүм иуахтэ амыухызэ ешлэггүр Курскэ шызэпаггэггүагг. Мые-кьюапэ ешлэггүр дэггюу шыкляуагг, гущылэ дысхэр зымы кьылауаггэ-хэп. Хьакисэхэм дахэу тапэггю-кын, рэхьатэу дггэкисотэжынынхэ зэрэтлэккырэп непэ «Русичим» иешлакдохэм альэггүггэу сэлгытэ. Тикомандэ сыфэраз.

Финалныкьом кьалэхэу Киров ыкис Магнитогорскэ якомандэ-хэр шызэдешлэх. Теклоныггэр гьог-ггүитло кьыдзыхырэп фина-лым хэхьашт, «Динамо-МГТУ-м» дешлэшт.

Мэлылфэггүм и 19-м Ады-геим икомандэ Киров е Маг-нитогорскэ шешлэшт, и 22 — 23-м зэлүклэггүхэр Мыекьюапэ шызэхашшэтых. Теклоныггэр гьог-ггүитло зыхьырэп дышшэ ме-дальхэр фаггэшшошшэтых.

Сурэтым итыр: **«Динамо-МГТУ-р» «Русичим» дешлэ.**

**Нэклүбггюр
зыгггэхьазырыггэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.**

**Зэхэзышаггэр
ыкис кьыдзэ-
ггэккырэп:**
Адыгэ Республи-
кэм лэзпкы
Юфхэмкис, Изкыб
кьэралхэм ашы-
псэурэ тилэпкыгггү-
хэм адырлэ зэлхы-
ныгггэхэмкис ыкис
кьэбар
жггүггэм иамал-
хэмкис и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшлэр:**
385000,
кь. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шьхалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшггэдэккыжэ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхьаты-
ггэр:**
Урысые Федерацием
хэутын Юфхэмкис,
телерадиокьэтын-
хэмкис ыкис зэллы-
ггэскис амалхэмкис
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гьэлоры-
шлал, зэраушыхьа-
тыггэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэп

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкисмкис
пчьяггэр
5063
Индексхэр
52161
52162
Зак. 175**

Хэутыным
узшыкисэтхэнэу шыт
уахтэр
Сыхьатыр 18.00
Зышыкисэтхэггэхэ
уахтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шьхалэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шьхалэм
иапэрэ гуадзэр

**Мэшлэккы
Сайд**

Пшггэдэккыжэ
зыхьырэ
секретары
**Жакисмыккы
Аминэт**

